

Sygn. akt: III AUa 1772/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski (spr.)

del. SSO Beata Michalska

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **A. N. i K. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o uregulowanie zobowiązań,

na skutek apelacji A. N. i K. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 12 października 2012 r., sygn. akt: V U 897/12;

oddala apelacje.

Sygn. akt III AUa 1772/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że A. N. jako spadkobierca dłużnika W. N., prowadzącego działalność gospodarczą, ponosi odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odsetek oraz kosztów upomnienia za okres listopad 1998 - sierpień 2001.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła A. N. wskazując na brak podstaw do dochodzenia należności z uwagi na upływ terminu przedawnienia.

Decyzją z dnia 3 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że K. N. jako spadkobierca dłużnika W. N., prowadzącego działalność gospodarczą, ponosi odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odsetek oraz kosztów upomnienia za okres listopad 1998 - sierpień 2001.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła K. N. wskazując na brak podstaw do dochodzenia należności z uwagi na upływ terminu przedawnienia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie każdego z odwołań.

Sąd połączył sprawę z odwołania K. N. do wspólnego rozpoznania i wyrokowania ze sprawą z odwołania A. N.,

Wyrokiem z dnia 12 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołania.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego: W. N., urodzony dnia (...), miał zarejestrowaną działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Usługowo - Handlowy w K.. W okresie od dnia 25 listopada 1998 r. do sierpnia 2001 r. W. N. jako płatnik nie zapłacił składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Łączna wysokość niezapłaconych należności to kwota 32.853,57 zł.

W sierpniu 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszczął postępowanie egzekucyjne z tytułu niezapłaconych składek za cały okres 1998 r. Wniosek egzekucyjny wskazywał na egzekucję z wynagrodzenia za pracę.

W okresie od dnia 12.11.2002 r. do dnia 15.04.2004 r. toczyło się postępowanie restrukturyzacyjne. Postępowanie to zakończyło się wydaniem w dniu 15.04.2004 r. decyzji o zakończeniu restrukturyzacji, stwierdzeniem, że przedsiębiorca nie spełnił warunków do restrukturyzacji i umorzeniem postępowania restrukturyzacyjnego.

W kolejnych miesiącach przypadających po sierpniu 2004 r. ZUS składał w urzędzie skarbowym kolejne wnioski egzekucyjne o wyegzekwowanie należności za pozostały wskazany w decyzji okres dołączając do wniosków odpowiednie tytuły wykonawcze. Postępowanie nie doprowadziło do uzyskania zaspokojenia z uwagi na brak u dłużnika majątku podlegającego egzekucji. W takich warunkach tytuły zostały zwracane wierzycielowi (por. dokumentację egzekucyjną w załączonej do akt ubezpieczeniowych teczce). W. N. zmarł w dniu 12 marca 2005 r. i spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona zmarłego A. N. oraz córka K. N. po 1/2 części każda z nich. Żaden ze spadkobierców nie składał wniosku o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy w Kaliszu uznał odwołania za niezasadne. Ustosunkowując się do zarzutu przedawnienia Sąd wskazał, że dochodzenie płatności należności za okres wskazany w decyzji odbywało się w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 29.08.1997 r. ordynacja podatkowa, natomiast terminy przedawnienia wynikały z postanowień zawartych w przepisie art. 35 ust. 3 i 4 ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych - za okres do dnia 31 grudnia 1998 r. a za pozostały okres w oparciu o przepisy ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Wskazany w tych przepisach najpierw 5 letni termin przedawnienia a od dnia liczony od dnia wymagalności składki przerywany był przez rozłożenie na raty bądź przez każdą czynność zmierzająca do ściągnięcia należności. Ponadto bieg terminu przedawnienia ulegał zawieszeniu w przypadku śmierci dłużnika - na czas postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie dłużej niż 2 lata a w przypadku postępowania restrukturyzacyjnego - za okres od dnia wszczęcia tego postępowania do dnia zakończenia postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione przez ZUS terminy oraz dołączona dokumentacja obrazująca podejmowane czynności egzekucyjne wskazuje, że na dzień wydania przedmiotowych decyzji, nie nastąpiły przedawnienie wskazanych w decyzjach należności. W myśl uregulowania zawartego w przepisie art.97 § 1 ustawy — Ordynacja podatkowa, spadkobiercy płatnika przejmują długi obciążające tego spadkobiercę jako płatnika. Wobec prawomocności postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, prawidłowym był krąg osób odpowiedzialnych do uregulowania zobowiązania w zakresie objęty każdą z decyzji. Nie było również warunków do kwestionowania wysokości długu skoro odwołujące powołały się na zarzut przedawnienia. Z przyczyn wyżej omówionych zarzut ten w niniejszej sprawie nie mógł zostać uwzględniony.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Kaliszu, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołania jako bezzasadne.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżyły ubezpieczone w drodze apelacji w całości zarzucając mu sprzeczność ustaleń faktycznych z zebrany materiał dowodowy i wniosły o uchylenie zaskarżonego wyroku i nie obciążanie ich zobowiązaniami z tytułu nieopłaconych składek przez zmarłego płatnika W. N.. W uzasadnieniu wskazały, że nie

przyczyniły się w żaden sposób do powstania przedmiotowego zobowiązania, a tym samym dochodzenie przez organ rentowy składek po zmarłym W. N. stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego. Ponadto skarżące wskazały, że organ rentowy nie pouczył ich o możliwości przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, wykorzystując ich nieznaną im prawo.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacje ubezpieczonych nie odnoszą skutku, gdyż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest trafne.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne w sprawie, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne do rozpoznania sprawy na etapie postępowania apelacyjnego.

Nie zasługuje na aprobatę zarzut apelacji podnoszący naruszenie prawa materialnego, a mianowicie przepisu art. 5 k.c. polegający na przyjęciu odpowiedzialności strony skarżącej za zobowiązanie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zmarłego W. N. pomimo, że sprzeciwiają się temu zasady współżycia społecznego, gdyż wnioskodawczyni znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, a w żaden sposób nie przyczyniły się do powstania przedmiotowego zobowiązania.

W zakresie odpowiedzialności spadkobierców dłużnika za zobowiązania składkowe stosuje się przepisy kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe (art. 98 Ordynacji podatkowej w związku z art. 1015 § 1 – 2 k.c. i art. 1034 § 1 k.c.). Podkreślić należy, że spadkobiercy zmarłego dłużnika mają możliwość, w skrajnym przypadku, odrzucenia spadku, i wówczas nie odpowiadają oni za długi spadkodawcy bądź też mogą przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza, przez co ograniczą swoją odpowiedzialność za zobowiązania zmarłego do stanu czynnego spadku. Przepisy księgi czwartej kodeksu cywilnego dają zatem możliwość zabezpieczenia interesów spadkobierców, w sytuacji, gdy w skład spadku wchodzi pasywa. Odnosząc się natomiast do opisanego wyżej zarzutu wnioskodawczyni wskazać należy, że w judykaturze utrwalone jest stanowisko, zgodnie z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego, a zatem dla złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5 k.c. (por.: wyrok SN z dnia 16 czerwca 2011 roku, III UK 214/10, opubl. LEX nr 1095955, wyrok SA w Katowicach z dnia 20 maja 2010 roku, III AUa 3616/09, opubl. LEX nr 785483). Tym samym Sąd pierwszej instancji prawidłowo nie oceniał sytuacji odwołujących się przez pryzmat klauzul generalnych z przepisu art. 5 k.c.

W zakresie zarzutu ubezpieczonych podnoszących, że ZUS nie pouczył ich o możliwości przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza stwierdzić należy, że żaden obowiązujący przepis nie nakłada takiego obowiązku na organ rentowy. A zatem same ubezpieczone winny zadbać należycie o swoje interesy, a w razie potrzeby, skorzystać z usług profesjonalnego doradcy. Podobnie fakt zwlekania przez ZUS z dochodzeniem należności po zmarłym płatniku nie może mieć znaczenia w sytuacji, gdy należności te nie uległy przedawnieniu, jak to prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną.